

Nieuwsbrief

IBW

Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer

Wetenschappelijke instelling van de
Vlaamse Gemeenschap

3de jaargang, 4de trimester, oktober 2000

Vestiging Geraardsbergen
Gaverstraat 4
9500 Geraardsbergen
Tel.: 054-43 71 11
Fax: 054-41 08 96

Intranet : <http://intra.lin.vlaanderen.be/aminal/ibw/> - Internet : <http://www.ibw.vlaanderen.be/>

Vestiging Groenendaal
Duboislaan 14
1560 Groenendaal-Hoellaart
Tel.: 02-657 03 86
Fax : 02-657 96 82

De Leie herboren?

In juli vorig jaar schreven we in deze nieuwsbrief dat er duidelijke signalen waren die erop wezen dat een herstel van de visstand op de Leie niet volledig utopisch is. Visbestandsopnames in 1996 hadden immers aangetoond dat er op 2 van de 23 onderzochte plaatsen terug vislevens aanwezig was. Toen waren er enerzijds pollutieresistente vissoorten aangetroffen onder de stuw te Menen (Paling, Driedoornige stekelbaars, Giebel en Blankvoorn) en anderzijds te Deinze (9 soorten) ter hoogte van de Oude Leiearm van waaruit water van betere kwaliteit de Leie bereikt.

Dramatisch, doch veelzeggend nieuws over het herstel van de visstand op de Leie bereikte ons via een artikel in "Le pêcheur Belge" (oktober 1999) waarin bericht werd over een massale vissterfte op de Leie te Warneton, net voorbij de taalgrens in Wallonië. Volgens het bericht bedroeg de sterfte verschillende tonnen waaronder Blankvoorn, Rietvoorn, Brasem, Zeelt, Karper, Baars en Snoek. Bovendien waren ook watervogels het slachtoffer van de verontreiniging waarvan de oorzaak onbekend bleef. Ook deze berichten waren signalen die bevestigden dat stiltejesaan de Leie terug perspectieven bood voor het herstel van de visstand.

Een en ander is o.a. vooral toe te schrijven aan de zuiveringsinspanningen die in Frankrijk geleverd zijn. In het kader van het lopend onderzoek naar pollutieaccumulatie bij Paling werden er tussen 19 en 26 september 2000 experimentele bevissingen uitgevoerd op de Leie. Er werd vooral gevist met behulp van fuiken. De bedoeling was vooreerst na te gaan of er Paling kon bemonsterd worden, zodat desgevallend via analyse van het visvlees de immissietoestand van pollutanten zoals zware metalen, pesticiden en PCB's in kaart kon gebracht worden. Op het traject taalgrens-Astene werden vier plaatsen bemonsterd. Op alle plaatsen werd vis aangetroffen, in Wervik en Wevelgem werd zelfs zeer veel vis aangetroffen. Ter hoogte van Kuurne was er zo goed als geen vis aanwezig, drie van de vijf soorten zijn enkel

Naar een herstel van haar visbestand

aangetroffen in een fuik aan de monding van een zijriviertje (de Heulebeek) - wat hier dan ook wellicht als verklaring geldt. In Oeselgem zien we dan weer een duidelijke stijging in aantal en soortendiversiteit. Het hoogste soorten-aantal is terug te vinden in de meest stroomopwaartse zone, nl. te Wervik. In totaal werden op het hogervermelde traject 15 vissoorten aangetroffen. Men mag der-halve spreken van een historische vooruitgang voor de vissen van de Vlaamse Leie. Een grote stap in de goede richting, maar toch nog ver van het oorspronkelijk visbestand. In het kader van het bepalen van de referentietoestanden voor onze waterlopen loopt momenteel op het IBW een studie naar historische beschrijvingen van de visstand van onze waterlopen (studie i.o.v. de afdeling Water). Uit deze studie blijkt o.a. dat de visstand op de Leie (vooral dan het deel stroomafwaarts Astene) bestond uit Zeepril, Alver, Bittervoorn, Blankvoorn, Brasem, Winde, Zeelt, Karper, Kwabaal, Paling, Tiendoornige stekelbaars, Regenboogforel, Rivierdonderpad, Snoek, Grote en Kleine modderkruiper, Snoekbaars, Pos, Baars, Zonnebaars en Bot.

	Wervik	Wevelgem	Kuurne	Oeselgem
Paling	+	+	+	+
Rietvoorn	+	+		+
Blankvoorn	+	+		+
Brasem	+			
Kalibel	+	+		
Giebel	+	+	+	+
Karper	+			+
Grondel	+			
Zeelt	+	+		
Blauwbandgrondel			+	+
Snoek	+			
Snoekbaars	+			+
Baars	+	+	+	+
Driedoornige stekelbaars		+		+
Tienddoornige stekelbaars			+	
Aantal soorten	12	8	5	9

Nieuw voor de Leie (In vergelijking met de 'historische' toestand) zijn alvast de Giebel, de Grondel en de Driedoornige stekelbaars. En ook de Blauwbandgrondel, waarvan de aanwezigheid al in maart 1997 op de Rekkellingebek (Deinze) vastgesteld werd, blijkt als exoot nu ook het Leiebekken verder te koloniseren.

Weldra zal de hengelaar zijn plaats aan de oevers van de Leie terugvinden. Nu nog de resultaten van het pollutiefonderzoek in Paling afwachten om te weten of de vissen uit de Leie al dan niet consummeerbaar zijn.

Contactpersonen :
Claude Belpaire, e-mail : Claude.Belpaire@lin.vlaanderen.be
Tel.: 02-6570386
Geert Goemans, e-mail : Geert.Goemans@lin.vlaanderen.be
Sven Vrielinck, e-mail : Sven.Vrielinck@lin.vlaanderen.be

Oproep ! Gezocht : plusbomen en zaadbestanden van secundaire boomsoorten

De Europese Unie heeft een richtlijn uitgevaardigd waarbij voor een aantal secundaire boomsoorten een verplicht herkomstcertificaat zal vereist worden. De uitvaardiging van deze richtlijn zou momenteel impliceren dat in Vlaanderen enkel nog plantsoen van buitenlandse erkende herkomsten voor de meeste soorten zou kunnen aangeplant worden.

Om een eigen voorraad van de Vlaamse markt in de toekomst te voorzien, is het dus nodig elitebomen en elitebestanden te inventariseren. Het gaat om de volgende soorten : Gewone esdoorn, Ruwe en Zachte Berk, Haagbeuk, Zwarte en Grauwe els, Zomer- en Winterlinde. Wie dus locaties kent van bovenstaande soorten met bomen die aan een aantal economische criteria voldoen, zoals een goede stamvorm en groei-kracht, dan kunnen zij dit melden aan het IBW, of aan de lokale boswachter. Indien u een fax verstuurt : graag een stratenplan bijvoegen met situering van boom of bestand, en niet te vergeten uw adres en telefoonnummer. Ook de melding of het vermoedelijk al dan niet om doelsoort materiaal gaat, is voor ons nuttig. Alvast bedankt voor u medewerking !

Contactpersoon:
Karen Cox, tel.: 054-43 71 11 ; fax : 054-41 08 96
e-mail : Karen.Cox@lin.vlaanderen.be

IBWetjes

Het IBW verruimt zijn horizons

De kogel is door de kerk : in Geraardsbergen kon een gebouwencomplex van de vroegere Swedish Match aan de overkant van de huidige IBW-vestiging in de Gaverstraat definitief aangekocht worden, dank zij de gulle portemonnee van de Afdeling Bos en Groen. Nu nog even wachten tot alles netjes is ingericht, en dan komt opnieuw meer ademruimte voor het onstuitbaar-groeiende personeelsbestand...

Nieuws van het reservaat 'de IBW-pelouse'

Sinds kort heeft het IBW een heuse mycoloog in zijn rangen en dat zullen we geweten hebben : in onze 'pelouse' die we sinds enkele jaren een natuurvriendelijk maai-beheer geven (zie Nieuwsbrief juli 1999) ontdekte Ruben Walley terstond een paar bijzondere paddestoelen. Naast de Kabouterwasplaat was de meest spectaculaire vondst de Weidewasplaat - een regelrechte Rode-lijstsoort! Misschien kunnen we nu toch stilaan overwegen een 'reservaatstatus' aan te vragen voor onze voortuin.

Wetenschapsweek in Vlaanderen:

Dit jaar was de Vlaamse Wetenschapsweek aan zijn vierde editie toe.

Van 23 tot en met 27 oktober openden universiteiten, hogescholen en wetenschappelijke instellingen hun deuren voor leerlingen van de derde en de vierde graad secundair onderwijs. Tijdens deze dagen kregen de leerlingen de kans om in de huid van een wetenschapper te kruipen en zo interactief deel te nemen aan wetenschappelijk onderzoek. Naast dertig andere instellingen zorgde ook het IBW voor een gevarieerd en al zeggen we het zelf boeiend aanbod. Op 26 en 27 oktober gingen in Geraardsbergen activiteiten door rond het thema "Experimenten om en rond het bos". Daarbij werd antwoord gegeven op vragen zoals : wat leeft er in het bos, hoe worden de bomen in het bos verzorgd, hoe worden nieuwe variëteiten verkregen, hoe kan je dieren en ziekten herkennen aan de sporen die ze nalaten, welke elektronische apparatuur en meetinstrumenten worden er gebruikt om dit alles na te gaan ? In Groenendaal werd op 23 en 27 oktober een rondleiding gegeven in de experimentele kwekerij en zaadtuin, werden metingen verricht aan bomen en een proefzaaiing uitgevoerd. Bovendien werd een bezoek gebracht aan de viskwekerij te Linkebeek, waar het kweken van vissen werd toegelicht en de hele vijverstructuur, van bron tot broedhal, werd bekeken.

Contactpersoon :
Nancy Van Lieferringe, tel. : 054-43 71 11
e-mail : Nancy.VanLieferringe@lin.vlaanderen.be